

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 30/14

Λουξεμβούργο, 6 Μαρτίου 2014

Απόφαση στην υπόθεση C-595/12
Loredana Napoli κατά Ministero della Giustizia – Dipartimento
dell'Amministrazione penitenziaria

**Ο αυτόματος αποκλεισμός εργαζόμενης γυναίκας από πρόγραμμα κατάρτισης
λόγω λήψεως υποχρεωτικής άδειας μητρότητας συνιστά αντίθετη προς το δίκαιο
της Ένωσης μεταχείριση**

*Σε μια τέτοια περίπτωση, η εργαζόμενη γυναίκα δεν θα μπορούσε να τύχει, κατά τον ίδιο τρόπο
όπως και οι συνάδελφοί της, μιας βελτιώσεως των όρων εργασίας*

Το 2009, η L. Napoli επέτυχε στον διαγωνισμό για θέσεις υπαξιωματικών της σωφρονιστικής αστυνομίας και, στις 5 Δεκεμβρίου 2011, της επιτράπη να μετάσχει στο πρόγραμμα κατάρτισης που θα άρχιζε στις 28 Δεκεμβρίου 2011. Δεδομένου ότι στις 7 Δεκεμβρίου 2011 η L. Napoli έγινε μητέρα, ετέθη, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, σε υποχρεωτική άδεια μητρότητας διάρκειας τριών μηνών, ήτοι μέχρι τις 7 Μαρτίου 2012. Με απόφαση της 4ης Ιανουαρίου 2012, που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή της ιταλικής νομοθεσίας, η Amministrazione penitenziaria πληροφόρησε την L. Napoli ότι, μετά την πάροδο των πρώτων 30 ημερών της περιόδου άδειας μητρότητας, θα αποκλειόταν από το εν λόγω πρόγραμμα κατάρτισης και θα έπαιε να λαμβάνει αποδοχές. Η ιταλική διοίκηση της διευκρίνισε ωστόσο ότι θα γινόταν αυτοδικαίως δεκτή στο επόμενο πρόγραμμα κατάρτισης.

Επιληφθέν της διαφοράς, το Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Διοικητικό Δικαστήριο Περιφέρειας Λατίου, Ιταλία) ερωτά το Δικαστήριο αν η οδηγία περί της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών¹ αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία κατά την οποία μια γυναίκα αποκλείεται, λόγω λήψεως υποχρεωτικής άδειας μητρότητας, από πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης που αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της απασχολήσεώς της και το οποίο πρέπει υποχρεωτικά να παρακολουθήσει για να αποκτήσει τη δυνατότητα διορισμού σε θέση δημοσίου υπαλλήλου και για να βελτιώσει τις συνθήκες απασχολήσεώς της, ενώ παράλληλα η εν λόγω νομοθεσία της εγγυάται το δικαίωμα συμμετοχής στο επόμενο πρόγραμμα κατάρτισης που θα διοργανωθεί σε άγνωστη ημερομηνία.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο υπενθυμίζει καταρχάς ότι, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, οποιαδήποτε λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση γυναίκας συνεπεία εγκυμοσύνης ή άδειας μητρότητας συνιστά διάκριση λόγω φύλου. Περαιτέρω, η γυναίκα δικαιούται, μετά το πέρας της άδειας μητρότητας, να επιστρέφει στην εργασία της ή σε ισοδύναμη θέση με όρους και συνθήκες όχι λιγότερο ευνοϊκούς γι' αυτήν και να επωφελείται από οποιαδήποτε βελτίωση των συνθηκών εργασίας, την οποία θα εδικαιούτο κατά την απουσία της.

Δεν αμφισβητείται ότι η L. Napoli προσελήφθη με σχέση εργασίας και ότι το πρόγραμμα κατάρτισης, από το οποίο αποκλείστηκε συνεπεία της απουσίας της λόγω άδειας μητρότητας, αποτελεί τμήμα των όρων εργασίας, καθόσον παρέχεται στο πλαίσιο της σχέσεως εργασίας και αποσκοπεί στην προετοιμασία της για συμμετοχή σε εξέταση μετά την οποία, σε περίπτωση επιτυχίας, θα μπορεί να έχει πρόσβαση σε ανώτερο ιεραρχικό επίπεδο.

Το Δικαστήριο τονίζει βεβαίως ότι η λήψη άδειας μητρότητας δεν επηρέασε την κατάσταση της L. Napoli που απορρέει από την ιδιότητα του δοκίμου υπαξιωματικού (πράγμα που της διασφαλίζει

¹ Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης (ΕΕ L 204, σ. 23).

την εγγραφή στο επόμενο πρόγραμμα κατάρτισης) και ότι η εν λόγω εργαζόμενη επέστρεψε στη θέση εργασίας στην οποία είχε τοποθετηθεί πριν από την άδειά της μητρότητας. Ωστόσο, **ο αποκλεισμός από το πρόγραμμα κατάρτισης λόγω της λήψεως της άδειας μητρότητας** είχε αρνητικές συνέπειες για τους όρους εργασίας της L. Napolì: συγκεκριμένα, οι συνάδελφοί της είχαν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν εξ ολοκλήρου το αρχικό πρόγραμμα και να αποκτήσουν πρόσβαση, πριν από αυτήν, στο ανώτερο ιεραρχικό επίπεδο του υπαξιοματικού λαμβάνοντας ταυτοχρόνως τις αντίστοιχες αποδοχές.

Το Δικαστήριο διαπιστώνει συνεπώς ότι ο αποκλεισμός από αυτό το αρχικό πρόγραμμα κατάρτισης και η συνακόλουθη απαγόρευση συμμετοχής στην εξέταση συνεπάγονται για την L. Napolì την **απώλεια μιας ευκαιρίας να τύχει, κατά τον ίδιο τρόπο όπως και οι συνάδελφοί της, μιας βελτιώσεως των όρων εργασίας** και πρέπει συνεπώς να θεωρηθούν ότι συνιστούν **δυσμενή μεταχείριση**. Αυτός ο **αυτόματος αποκλεισμός**, ο οποίος δεν λαμβάνει υπόψη ούτε το στάδιο κατά το οποίο λαμβάνεται η άδεια μητρότητας ούτε την ήδη κτηθείσα κατάρτιση και ο οποίος απλώς αναγνωρίζει στη γυναίκα που έλαβε την άδεια αυτή το δικαίωμα να μετάσχει σε πρόγραμμα κατάρτισης που θα οργανωθεί σε μεταγενέστερη αλλά αβέβαιη ημερομηνία, **δεν συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας, τοσούτω μάλλον που οι αρμόδιες αρχές δεν είναι υποχρεωμένες να διοργανώσουν παρόμοιο πρόγραμμα σε συγκεκριμένες ημερομηνίες**.

Προκειμένου να διασφαλίσουν την ουσιαστική ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, τα κράτη μέλη διαθέτουν ορισμένο περιθώριο εκτίμησης: οι εθνικές αρχές θα μπορούσαν, συνεπώς, να συμβιβάσουν την απαίτηση πλήρους κατάρτισης των υποψηφίων με τα δικαιώματα της εργαζόμενης **προβλέποντας, ενδεχομένως, για την εργαζόμενη που επιστρέφει από άδεια μητρότητας, παράλληλο ισοδύναμο πρόγραμμα κάλυψης της ήδη διδαχθείσας ύλης, κατά τρόπον ώστε να μπορέσει να μετάσχει εγκαίρως στην εξέταση και να ανέλθει έτσι, το συντομότερο δυνατόν, σε ανώτερο επίπεδο της ιεραρχίας**. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η εξέλιξη της σταδιοδρομίας της δεν θα καθυστερούσε σε σχέση με εκείνη της σταδιοδρομίας ενός άρρενος συναδέλφου της που πέτυχε στον ίδιο διαγωνισμό και μετέσχε στο ίδιο αρχικό πρόγραμμα κατάρτισης.

Το Δικαστήριο καταλήγει τονίζοντας ότι οι διατάξεις της οδηγίας είναι αρκούντως σαφείς, ακριβείς και απαλλαγμένες αιρέσεων ώστε να παράγουν **άμεσο αποτέλεσμα**. Συνεπώς, το εθνικό δικαστήριο το οποίο είναι επιφορτισμένο με την εφαρμογή τους έχει την υποχρέωση να διασφαλίζει την πλήρη αποτελεσματικότητα των διατάξεων αυτών, **αφήνοντας εν ανάγκη αυτεπαγγέλτως ανεφάρμοστη κάθε αντίθετη διάταξη της εθνικής νομοθεσίας**.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582